

ชื่อเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนสุขภาวะของบุคคลในชุมชน โดยศูนย์คุ้มโฮมลูกหลานบ้านเหล่าถึง

ผู้วิจัย ปาริชาติ ซาจิโย **ปริญญา** ปร.ค. (นวัตกรรมการพัฒนาท้องถิ่น)

กรรมการที่ปรึกษา ดร.ชาติรี ศิริสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางแก้ไข ที่ชุมชนใช้แก้ปัญห สุขภาวะของบุคคลในชุมชน 2) เพื่อสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนสุขภาวะของบุคคลในชุมชน โดยศูนย์คุ้มโฮมลูกหลานบ้านเหล่าถึง 3) เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการใช้ กลยุทธ์การขับเคลื่อนสุขภาวะของบุคคลในชุมชน โดยศูนย์คุ้มโฮมลูกหลานบ้านเหล่าถึง ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาคั้งนี้ มี 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณแล้วสุ่มอย่างง่าย จากประชาชนในตำบลบ้านคู จำนวน 113 คน ระยะที่ 2 เป็นกลุ่มเป้าหมาย จากบ้านเหล่าถึง ตัวแทนองค์กรทางสังคม และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 39 คน ระยะที่ 3 เป็นกลุ่มเป้าหมาย เด็ก เยาวชน และประชาชน จากบ้านเหล่าถึง จำนวน 40 คน พื้นที่วิจัย คือ หมู่บ้านเหล่าถึง ตำบลบ้านคู อำเภอบ้านดุง จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิจัยผสานวิธี (Mixed Methodology) ประกอบกับนำกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community-Based Research) ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยมาประยุกต์ใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบทดสอบวัดความรู้ เวกีเสวนา สันทนาการกลุ่มย่อย

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางแก้ไขที่ชุมชนใช้แก้ปัญห สุขภาวะของบุคคลในชุมชน พบว่า ในระดับตำบลบ้านคู อำเภอบ้านดุง จังหวัดร้อยเอ็ด มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 113 คน เป็นชาย 52 คน เป็นหญิง 61 คน สภาพปัญหาสุขภาวะโดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัญหาสุขภาวะที่มีคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สุขภาวะทางด้านสติปัญญา สุขภาวะด้านกาย สุขภาวะด้านจิตใจและสุขภาวะด้านสังคม ตามลำดับ

สภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางแก้ไขที่ชุมชนใช้แก้ปัญหาสุขภาพของบุคคล ในชุมชน ของกลุ่มเป้าหมายชาวบ้านเหล่าลิง จากการจัดเวทีเสวนา พบว่าสอดคล้องกับระดับ ตำบล กล่าวคือมีสภาพปัญหาสุขภาพในระดับมาก โดยมีคำร้อยละของปัญหาจากมากที่สุดถึง น้อยที่สุด คือ สุขภาวะทางด้านสติปัญญา สุขภาวะด้านกาย สุขภาวะด้านจิตใจ และสุขภาวะ ด้านสังคม ตามลำดับ โดยกลุ่มเสวนามีความต้องการต่อการมีสุขภาพ คือ ต้องการได้รับความรู้ ในการประกอบอาชีพ ต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ต้องการให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง ต้องการให้ คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และต้องการให้คนในชุมชนได้ใกล้ชิด กับศาสนามากขึ้น ส่วนแนวทางแก้ไขที่กลุ่มเสวนาได้เสนอแนะ คือ ควรมีการแสวงหาความรู้ ทั้งตนเองและกลุ่มสมาชิก ควรส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้การดูแลสุขภาพ ด้านการกินอาหาร ปลอดภัย และการออกกำลังกาย ควรมีกิจกรรมที่เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งกิจกรรม อาสาสมัครและกิจกรรมกลุ่มเพิ่มรายได้ และควรส่งเสริมให้มีการดูแลช่วยเหลือกันของคนใน ชุมชน และทำกิจกรรมทางพุทธศาสนาร่วมกัน

2. กลยุทธ์การขับเคลื่อนสุขภาพของบุคคลในชุมชน แบ่งได้ 2 ระดับ คือ กลยุทธ์ ระดับองค์กร (ศูนย์คุ้มโสมลูกหลานบ้านเหล่าลิง) ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ นโยบาย พันธกิจ และเป้าประสงค์ โดยมุ่งส่งเสริมบุคคลในชุมชน กินดี อยู่ดี มีความสุข และมีส่วนร่วมในการ เรียนรู้ เพื่อมุ่งสู่สุขภาพที่ดี และกลยุทธ์ระดับแผนงาน (โครงการ) 9 โครงการ คือ เกษตร พอเพียงปลอดภัย งานบุญกลุ่มเราคงเหล้าดังบุหรี ลงแขกทำนา-ออมทรัพย์ ธนาคาร ต้นไม้ในคันทนา สามวัยใกล้ชิดวันอาทิตย์เข้าวัด รวมกลุ่มร่วมงานบุญประเพณี อบรมสร้าง อาชีพ ศึกษาดูงานต้นแบบสุขภาพดี และชุมชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้มุ่งสู่สุขภาพ

3. ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนสุขภาพของบุคคลในชุมชน ทำให้เกิดสุขภาพตามตัวชี้วัดทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านกายจากการวัดค่าพื้นฐานทางกาย น้ำหนัก ส่วนสูง ความดันและรอบเอว เมื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์ วัยเด็กและเยาวชน จะมีการเจริญเติบโตสมวัย ประชาชน(วัยผู้ใหญ่) มีค่าปกติตามเกณฑ์ และจากการตอบแบบสอบถาม ระดับความคิดเห็น ของกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ย ด้านกาย ด้านจิตใจและด้านสังคม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้าน สติปัญญา โดยการทดสอบวัดความรู้ พบว่า หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

TITLE : Strategies for Improving Community Health Care of People in Lau Ling Village
through the Youth Center

AUTHOR : Parichart Sachiyo **DEGREE :** Ph. D. (Innovation for Local Development)

ADVISORS : Dr. Chatri Siriswat Chairman
Dr. Sakpong Homhual Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2014

ABSTRACT

The objectives of this research were to analyze the problems, needs and strategies for improving community health care of people in Lau Ling village , to design strategies for improving the community health care of people in Lau Ling village through the youth center, and to implement and evaluate the strategies. The research was divided into three steps. The samples of step 1 were one hundred and thirteen people from the villages in Ban Du sub-district. The data were calculated and selected by the simple random sampling technique. The target population of step 2 was thirty nine experts and representatives from social organizations. The target population of step 3 was forty participants consisting of children, teenagers, villagers in Lau Ling village. The research site was in Lao Ling village, Ban Du sub-district, Atchsamart District, Roi-Et province. The mixed methodology and the community-based research were employed for the study. The instrument was a questionnaire, an interview form, a comprehension test, public hearing and group discussion methods.

Results of the research were as follows:

The result showed that the average level of the community health care problems of the participants (52 males and 61 females) in ban Du sub-district was high. The four high levels of the health care were intellectual problem, physical problem, mental problem and social problem respectively.

In case of the public hearing, the result showed that the average level of the

community health care problems of the participants was high. The four high levels of the health care were intellectual problem, physical problem, mental problem and social problem respectively. In case of the needs for the community health care, the finding indicated that the villagers needed professional development, learning experience exchange, good physical health, community-based activities, and religious-based activities. Regarding the problem solutions, it is concluded that the villagers should be promoted to learn about health care, to eat safe food and to get exercises. Relaxing and religious activities should be provided to people in community.

The strategies for improving the community health care focused on 2 levels: One strategy was in the organizational level (the Youth Center in Lao Ling Village), which consisted of vision, policy, mission and objective. This level focused on improving well being of people in community including collaborative learning on health care. The other strategy was the planning level (project) was composed of no toxin farming project, anti-smoking and alcohol drinking project, rice growing project with the help of friends and neighbors, growing tree on the ridge, peace-loving Buddhism culture project, merit-making project, training project, study visit to the excellent community health care center and learning community.

Regarding the implementation of the strategies, The finding showed that the physical appearance of the participants regarding the physical indicators were normal. The physical indicators were weight, height, blood pressure and waist size. In addition, the finding showed that the average level of the opinion of the target population towards the physical, mental and social problems was high. In case of the intelligence, the finding indicated that the post-test score of the participants in the knowledge was significantly higher than that of the pre-test score at the .05 level.